

Pædagogisk læreplan for Hannæs Børnehus 2020

Hannæs Børnehus Venskaber for livet

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

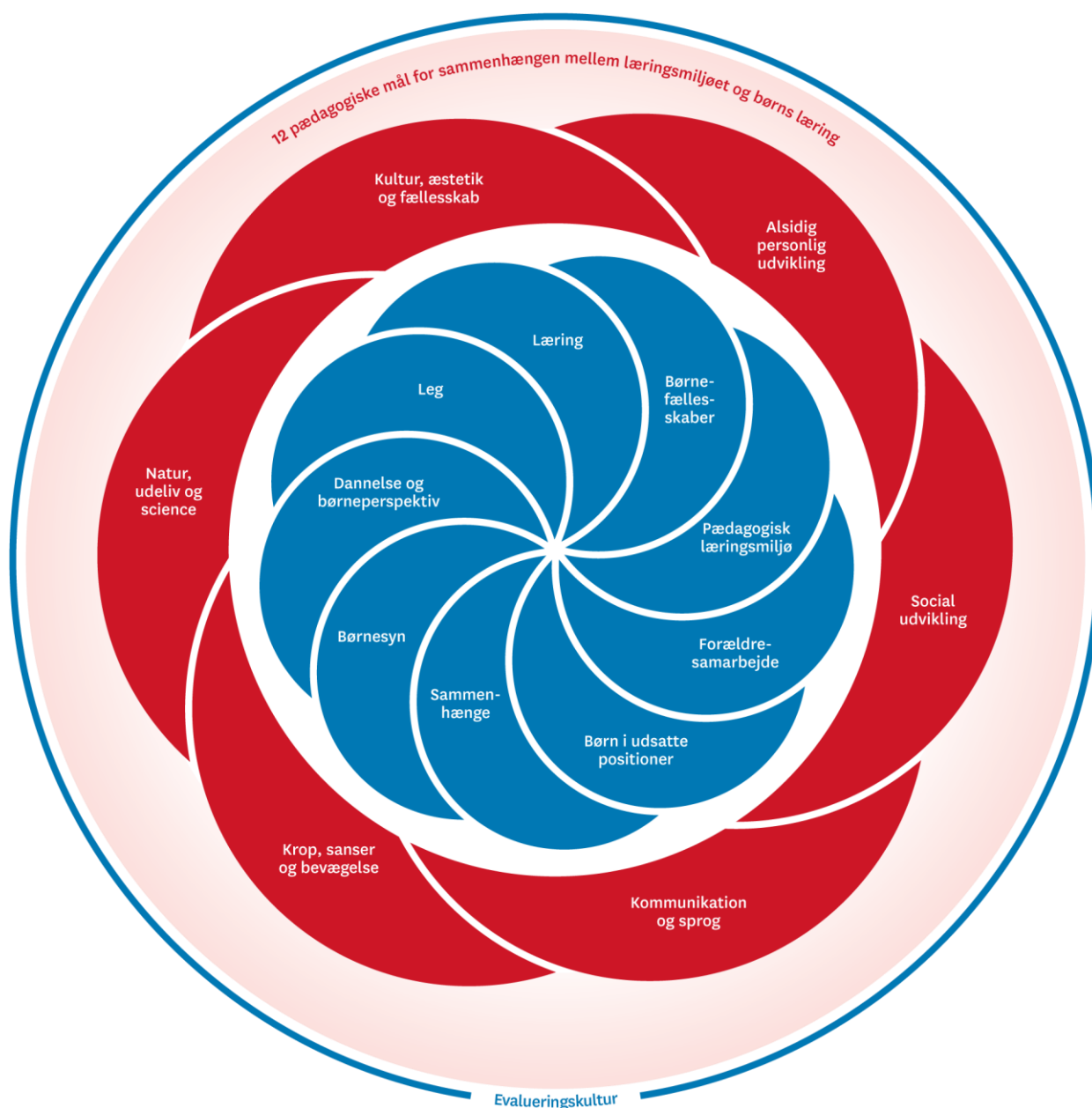
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Hannæs Børnehus er en almen integreret institution, beliggende i det nordligste af Thisted Kommune, i landsbyen Frøstrup.

Vi bor i et naturskønt område hvor vi har tæt til skov, hav og fjord, de muligheder det byder på anvender vi aktivt i hverdagen.

Vi ligger i samme bygning som Hannæs-Østerild skole- Frøstrup afdelingen. Vi vægter et tæt samarbejde mellem børnehus og skole højt.

Vi har et dejligt udeområde omkring børnehuset, hvor der er plads til legeplads, have/bål-område og en boldbane, både vuggestue og børnehave bruger området aktivt, hver dag.

Vi er opdelt i hverdagen i vuggestue og børnehave, børnehaven er yderligere opdelt i Brumbasser for de 5-6 årige, og Sommerfugle/Biller for de 3-4 årige.

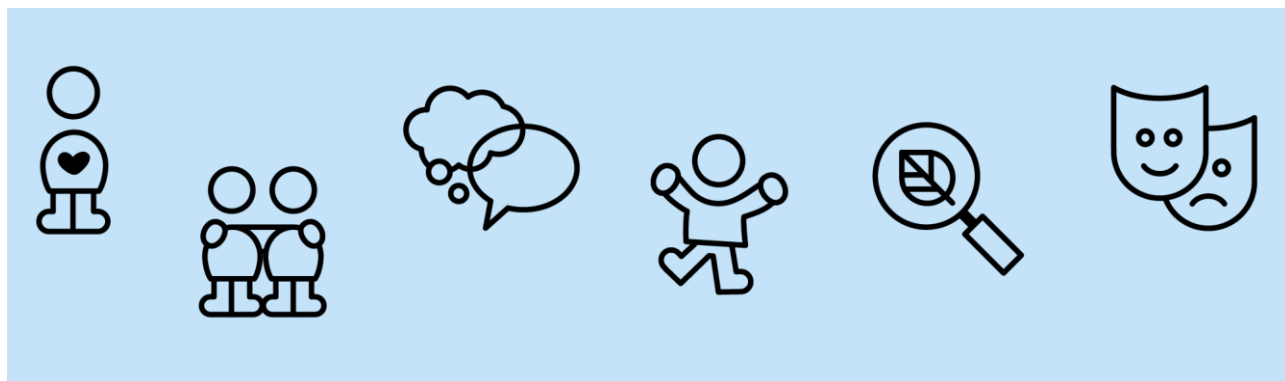
Der er faste voksne tilknyttet alle grupper, så vi på den måde kan være et trygt sted for alle.

Vi vægter anerkendelse af forskelligheder, tryghed

Børnehuset har madordning, det vil sige at der er fuld forplejning fra børnene kommer til de går hjem. Vi vægter at der er fællesskab omkring maden.

Maden i Børnehuset er fortrinsvis økologisk, der kan være enkelte madvarer der i sjældne tilfælde ikke er.

Vi vægter anerkendelse af forskelligheder, at alle er en del af børnefællesskabet og tryghed for det enkelte barn og dets familie.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Børnehuset skal danne rammen for det gode børneliv. Vi arbejder ud fra en anerkendelse af, at alle har behov for at føle sig set, hørt og forstået. Vi ser børnenes initiativer og perspektiver som noget centralt i forhold til at udvikle selvværd og gå-på-mod. Dette betyder i praksis, at vi som pædagoger skaber en hverdag for barnet, hvor vi:

- Ser det enkelte barns behov, initiativer og perspektiver i børnehusets dagligdag.
- Understøtter ovenstående ved at følge barnets spor ind i de daglige aktiviteter.
- Tilpasser og justerer rammerne ud fra børnegruppens behov.
- Har fokus på det enkelte barns nærmeste udviklingszone (NUZO).
- Ser barnet som en ligeværdig part, der også har en stemme, der skal respekteres og anerkendes i hverdagen.
- Skaber rammer for barnets medbestemmelse.

Dannelse og børneperspektiv

I børnehaven er dannelsesbegrebet integreret i alt, hvad vi foretager os. Dannelse handler om, at værdier og viden/erfaringer forankres i barnets personlighed, og som barnet auto-

matisk bruger, når det skal begå sig i verden. Vores vision er, at børnene skal opleve følelsen af ligestilling i et børnefællesskab af mangfoldighed. Dette betyder i praksis, at vi som pædagoger skaber en hverdag, hvor vi:

- Støtter børnene i at rumme hinandens forskelligheder, interesser og perspektiver.
- Understøtter indlæringen af sociale spilleregler og skabe øvebaner, hvor børnene lærer at vente på tur, lytte til hinanden og udsætte sine behov.
- Får øje på barnets perspektiv og handler derefter.
- Hjælper børnene gennem dialog til at forstå, at vi kan have forskellige meninger, værdier og reaktionsmønstre.
- Ser MED barnet og ikke FOR barnet - sådan respekterer vi barnets perspektiv.

Leg

I børnehuset er legen et vigtigt element i vores forståelse af den måde, børn tilegner sig erfaringer på. Børn er nysgerrige og eksperimenterende i deres tilgang til verden og legende i deres adfærd og måde at forstå hverdagssituationer på. Legen bliver dermed en kilde til læring for barnet. Dette betyder i praksis, at vi skaber en hverdag, hvor vi:

- Har legen i centrum, så vi giver plads til, at børnene kan være nysgerrige, udforskende og kreative.
- Ser legen som et fundament for barnets udvikling og dannelse.
- At vi giver plads til børneinitieret leg.
- At vi stilladserer og understøtter børnenes leg.
- Præsenterer barnet for forskellige materialer/elementer, der motiverer barnet til at være eksperimenterende i deres lege og udvider deres horisont.

Læring

Læring handler om, at vi som pædagoger er med til at udvikle færdigheder og kundskaber hos børn gennem planlagte forløb og ved at skabe rammerne for uformel læring. Læring knytter sig til flere forståelser fx kognitiv, emotionel, social og kropslig læring og sker altid i en kontekst. Relationen mellem barnet og pædagogen i den sociale kontekst har stor betydning for hvilke færdigheder og kundskaber, børnene tilegner sig. Vi skal med den styrkede læreplan skabe læringsmiljøer hele dagen. Dette betyder i praksis, at vi skaber en hverdag, hvor vi:

- Har fokus på læringen i vores daglige rutiner som; frugt, aktiviteter, samling, frokost og eftermiddagsmad. Læringen handler om at sætte ord og begreber på de forskellige aktiviteter, vi laver, så barnet forstår, hvorfor vi gør, som vi gør og derved bliver til en viden for barnet.
- Vi har opmærksomhed på, hvad der læres på det formelle plan, men også på hvilken læring, der ligger i institutionens kultur, strukturer, regler og samværsformer.

Børnefællesskaber

I børnehuset arbejder vi med det inkluderende børnefællesskab. Vores udgangspunkt er, at alle børn skal have én eller flere at lege med i løbet af en dag. Alle børn skal føle sig som en værdifuld del af fællesskabet. Børnefællesskaber danner grobund for udviklingen af børnenes sociale kompetencer og opbygningen af venskaber. Dette betyder i praksis, at vi som pædagoger sammensætter en hverdag, hvor vi:

- Lader det enkelte barns kompetencer komme til syne i børnegruppen.
- Hjælper barnet til at blive set og hørt af de andre børn.
- Giver barnet mulighed for at lege med forskellige børn i børnegruppen gennem små aftalte legegrupper.
- Udvikler børnenes verbale og nonverbale sprog gennem leg/aktivitet, samling, sang og bevægelse.
- Guider børnene i lege og aktiviteter, så de lærer at omgås hinanden på en respektfuld og omsorgsfuld måde.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring. Læringen skal foregå gennem vores daglige aktiviteter og via legen. Læring handler om, at vi italesætter og dokumenterer den læring, der finder sted i samarbejde med børnene. Dette betyder i praksis:

- At vi overfor børnene italesætter den læring, vi arbejder med, så børnene får en forståelse herom.
- At vi dokumenterer læringselementerne i de forskellige temaer i den styrkede pædagogiske læreplan.
- At vi har fokus på gentagelser i vores lege og aktiviteter, da vi ved, at gentagelser og forudsigelighed er basale læringsforudsætninger for børnene.
- At vores praksis beror på faglige dokumenterede overvejelser, der er udviklende for barnet og fællesskabet.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde med forældre om børns læring Forældresamarbejdet er en vigtig dimension i det pædagogiske grundlag. Vi er af den overbevisning, at forældrene kender deres børn bedst. Derfor er de vores vigtigste sparringspartnere ift. børnenes dannelse, udvikling og trivsel. Vi ser, at et positivt og respektfuldt samarbejde skaber de bedste vilkår for barnets generelle udvikling og trivsel. Dette betyder i praksis, at vi har fokus på:

- At have en professionel tilgang til forældresamarbejdet.
- At skabe en tryk og åben dialog med forældrene.
- At vi udviser anerkendelse og respekt overfor forældrenes tilgang til barnets opdragelse og udvikling.
- At forventningsafstemme arbejdet ift. barnets udvikling.
- At afholde forældresamtaler, forældremøder og dialogmøder løbende.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i sociale sammenhænge, lege og aktiviteter. Børn skal mødes i deres nærmeste udviklingszone, så vi sikrer, at der stilles de rette forventninger til barnet og derved skaber mulighed for læring og trivsel. Børn i udsatte positioner skal føle sig som en ligeværdig medspiller i børnefællesskabet. Dette betyder i praksis, at vi har fokus på:

- At tilpasse rammerne for det enkelte barns behov.
- At vi er opmærksomme på barnets udfordringer, når vi planlægger aktiviteter og lege.
- At vi guider barnet og hjælper med at finde mestringsstrategier, når det møder udfordringer.
- At vi er motiverende, anerkendende og opmuntrende i vores tilgang til barnet.
- At vi er i tæt dialog med forældrene omkring barnets udvikling og inddrager eksterne samarbejdspartnere efter behov.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed og interesse for skolen. I børnehuset er der sammenhæng og fællesskab mellem børnehavebørn og skolebørn. Dette betyder i praksis:

- At vi har stor fokus på fællesarrangementer for både børnehave og skole. Det gælder fx morgensang, motionsdage og teaterarrangementer.
- At børnehavebørn og skolebørn mødes på skolen og skolegård/legeplads.
- At vi arbejder med overgang til skolen gennem vores storegruppe i børnehaven.
- At vi aftaler besøg i børnehaveklassen inden skolestart.
- At børnehavebørn i storegruppen får en skoleven
- At vi har tæt sparring mellem lærere og pædagoger, så overgangen bliver en god og tryk oplevelse for børn og forældre.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Frøstrup har vi rigtig gode muligheder for at bruge vores lokalsamfund. Vores omgivelser byder på skov, hav, fjord, naturområdet vejlerne inden for rimelig afstand. 100 skoven hvor der er shelterplads med bålplads, hvor vi i samarbejde med skolen har plantet-div frugttræer og buske.

Vores lokalsamfund indbyder hele året rundt til udendørsliv og oplevelse. Her er der mulighed for fordybelse og aktiviteter i naturen rundt om vores børnehus. Vi inddrager de forskellige miljøer i planlægningen af de daglige aktiviteter og tager på ture ud til de forskellige områder. Her har vi oftest en planlagt aktivitet med. Det kan fx være:

- Cykler til vejlerne på vores ladcykler, og kigger på forskellige fugle
- Lave kreative projekter fx af strandskaller, tang og hvad der kan findes af spændende ting på stranden.
- Styrke grovmotorikken i 100 skoven, når vi kravler, løber, klatrer, bygger huler og går i ujævnt terræn.
- Lave mad over bål i 100 skoven.
- Fælleslege i kulturhuset.
- Sanser og udforsker alle årstider gennem planlagte aktiviteter.
- Vi besøger det lokale ældrecenter.

- Derudover får vi også besøg af dagplejerne i byen, vi besøger kirken til jul, og vi holder forskellige arrangementer i børnehuset, hvor forældre, søskende og bedsteforældre kan komme og være med.
-

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Gode fysiske og æstetiske rammer i dagtilbud handler om at indrette de fysiske rammer i børnehuset, så de understøtter trivsel, nysgerrighed og læring for børnene. Dette indebærer, at de fysiske rammer giver mulighed for, at børnene bliver udfordret og inspireret, udbygger deres sociale relationer og udfolder sig fysisk. Vi har derfor fokus på støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stilleaktiviteter, gode hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer og indretning.

I forhold til det psykiske børnemiljø har vi fokus på relationer i børnefællesskabet. Vi arbejder med sociale spilleregler og dannelse af en sund og positiv børnekultur. Her er det vigtigt for os, at barnet finder løsninger i samarbejde med den voksne.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I dagligdagen støtter vi det enkelte barn i:

- At sætte ord på egne handlinger og følelser. For storegruppen arbejdes der med mikrodiamantforløb
- At øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt give barnet mulighed for at være den, der bestemmer fx i forskellige aktiviteter/lege. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret og indgå i en demokratisk proces.
- At mærke sig selv - sine behov og grænser, så børnene lærer at sige til eller fra overfor hinanden. Dette gør vi ved at lytte til børnene og deres intentioner, have positive forventninger til dem i deres samspil med hinanden og italesætte dette sammen med børnene.
- At vente på tur, lytte til hinanden og udsætte egne behov, så barnet lærer at indgå i et større socialt fællesskab.
- At blive selvhjulpne. Vi øver i garderoben med påklædning, vi øver at gå på toiletet og at vaske hænder efterfølgende, børnene samarbejder omkring borddækning og hente maden i køkkenet.. Vi taler sammen om, hvordan man skaber en god og hyggelig spisestund.
- • At håndtere konflikter og udfordringer på en hensigtsmæssig måde. Vi motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser, at vi tror på, at barnet kan mestre de udfordringer, der opstår. Vi har positive forventninger til barnets evner, og vi er i dialog med forældrene om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fællesskabsfølelse medvirker til at skabe trivsel, derfor støtter vi barnet i at udvikle positive strategier til at indgå i sociale relationer ved blandt andet:

- At planlægge fælleslege og aktiviteter for hele børnegruppen, så børnene oplever hinandens forskelligheder og lærer at respektere disse.
- Arrangere små legegrupper med blik for relationsdannelse.
- Fremhæve børnenes forskellige styrker, potentialer og interesser i aktiviteter, så vi skaber motivation og fordybelse.
- At tale med børnene om de sociale spilleregler og inddrage dem i udviklingen af disse, så børnene føler et ansvar i at overholde dem overfor hinanden.
- Vi stiller legetøj og aktiviteter til rådighed for børnene.
- Følge børnenes initiativer og leg og guider dem fra sidelinjen uden at tage over og styre legen. Det er vigtigt, at børnene mærker hinandens grænser og selv får lov til at være aktiv i processen i at løse uenighed og herved udvikler empati og tolerance.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Personalet er tydelige sproglige rollemodeller, der skaber sammenhæng for børnene mellem den verbale og den nonverbale kommunikation. Vi udvikler børnenes sprog gennem:

- Dialog og nærvær, hvor øjenkontakt og mimik er essentielle fokuspunkter for at kunne lære at aflæse hinanden.
- Daglige rutiner, hvor vi sætter ord på det, vi gør og bruger i aktiviteterne, så børnene får udviklet deres ordforråd.
- Vi introducerer børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer gennem bøger og højtlesning.
- Dialogisk læsning.
- Sange, sanglege, rim og remser og skuespil til vores samlinger.
- Piktogrammer, tegninger, dokumentation i form af billeder fra diverse aktiviteter.

- Sprogvurderinger når barnet er 3 og 5 år. Vi giver råd og vejledning til forældre i, hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn med sproglige udfordringer iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og talepædagog.
- Vi har en sprogvejleder i børnehuset og bliver derfor løbende opdateret med nyt sprogmateriale og nyeste viden omkring sprogudvikling for børn i dagtilbud.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn oplever verden igennem deres kroppe. De har en sansende, udforskende og eksperimenterende tilgang til deres erfaringsdannelse. Vi har derfor stort fokus på at bruge vores forskellige læringsmiljøer, der understøtter denne erfaringsdannelse ved at:

- Vi træner grundbevægelserne, kravle, krybe, trille, løbe og gå.
- Vi har blik for børnenes forskellige motoriske udvikling og tilpasser vores lege og aktiviteter derefter, så alle børn har deltagelsesmuligheder.
- Vi har mulighed for at lave motorik både inde og ude.
- Vi har en legeplads i børnehuset med klatretårne, sandkasse og gynger og forskelligt kuperet terræng.
- Vi benytter kulturhuset gruppevis én gang om ugen til forskellige motoriske udfordringer.
- Vi styrker børnenes grovmotoriske udvikling i skoven på de ujævne stier, gennem turer i de forskellige miljøer området byder på.

- Børnenes kropslige erfaringer er med til, at barnet udvikler kontrol over sin krop og føler sig i balance. Barnet lærer at kontrollere sig selv, mærker kroppens signaler og lærer at handle derefter.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har et mål om, at børnene skal opleve glæde ved, får viden om, en forståelse for og færdigheder i at opholde sig i naturen.

- Vi bruger naturen året rundt, så børnene får kendskab til årets omskiftelighed.
- Vi har fokus på forskellige naturmaterialer og bruger dem i fx collager og andre konstruktioner.
- Vi kigger og undersøger naturen og dyrene i de forskellige årstider.
- Børnehuset har fokus på at vi behandler naturen ordentligt og derfor ikke smider affald i naturen eller på legepladsen.
- Vi er opmærksomme på bæredygtighed, miljøet og anvendelse af naturens ressourcer, og vi taler med børnene omkring det, og lærer dem, hvordan man opholder sig i naturen på en miljøbevidst måde.

- At børnene gennem leg og aktiviteter får kendskab til matematiske begreber som vægt og fylde.
- Vi har redskaber til at understøtte et aktivt udeliv så som forstørrelsesglas, dolke, fiskenet, terrarier og et bålsted.
- Vi dyrker grøntsager i vores have, de bliver brugt til bålmad og i køkkenet i dagligdagen. Børnene er med til at klargøre, så og høste.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi synes, at traditioner er vigtige kulturbærere, der er med til at understøtte fællesskabet sammenhængskraften i hele vores hus. Vi oplever, at børnene ser frem til traditionerne og udtrykker glæde og genkendelse fra år til år. Personalet inspirerer børnene til at forstå sammenhængen og ved at have fokus på en højtid i perioden optil.

I vores hverdag lægger vi vægt på at være i dialog med børnene og være nysgerrige på, hvordan de ser og oplever verden. Vi kommer omkring emner som fx venskaber, det at være forskellige, traditioner og verden omkring os.

Vi har et mål om, at børnene får øje på, at vi alle er forskellige, og at det skaber de bedste rammer for et godt fællesskab.

I hverdagen laver vi mange kreative aktiviteter, hvor børnene sætter deres personlige aftryk på deres arbejder. Dette kan fx være rollespil, små teaterstykker, sang og musik. Her kan børnene følge deres egen udvikling, og der er rum til at forme nye idéer og udvikling af deres æstetiske sans.

Vi arbejder med mange forskellige slags materialer og udtryksformer fx ler, maling, træ, naturting samlet i skov og ved strand, trylledej og skrot. Dette gør vi ved at:

- Være en del af fælles morgensang på skolen, hvor sang, musik og bevægelse er måden, vi er sammen på.
- Børnene kan på eget initiativ lave kreative udfoldelser som male, klistre, klippe m.m.
- Vi afholder traditioner som jul, fastelavn, Påske og Halloween, hvor børnene bliver introduceret til både danske og udenlandske kulturer og traditioner.
- Vi introducerer børnene for dansk fortællekultur via bøger, eventyr, rim og remser.
- Vi inddrager musik og sang i vores hverdag, vi har et samarbejde med musikskolen, hvor de kommer i børnehuset og laver musik sammen med børnene, en gang i ugen.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi er i gang med at skabe en evalueringsskultur i Børnehuset, vi arbejder med aktionslæringsforløb og derved gennem evaluering. Vi har aktionslæringsforløb i alle grupper, og vi bruger det som vores daglige pædagogiske redskab i forhold til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

Personalet har stuemøde hver anden uge, her ser de på egen praksis, gruppens dynamik og hvert enkelt barns trivsel. De planlægger aktiviteter og arbejder med de forskellige

læringsmiljøer, for at sikre at vi kommer omkring de pædagogisk mål og dermed skaber sammenhæng i hverdagen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

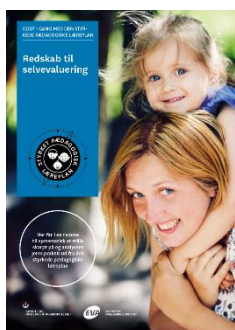
Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil evaluere vores pædagogiske læreplan en gang årligt. Det vil være i forbindelse med vores pædagogiske dag, at vi vil revidere og gennemgå den pædagogiske læreplan. Vores evaluering vil tage udgangspunkt i de aktionslæringsforløb der har været gennem året.

Vi vil derefter evaluere læreplanen i vores forældreråd

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET